

ЛЮДИНОЗНАВЧІ СТУДІЇ
Серія «Педагогіка», 6/38 (2018), 340–351

HUMAN STUDIES
Series of «Pedagogy», 6/38 (2018), 340–351

УДК 811.111

ЦВЕТАЄВА Олена – кандидат наук соціальних комунікацій, доцент кафедри іноземних мов для інженерно-технічних та природничих спеціальностей, Дніпровський Національний університет імені Олеся Гончара, проспект Гагаріна, 72, Дніпро, 49000, Україна (lenatsv@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8072-6578>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/D-2692-2016>

ЗНАНЕЦЬКА Олена – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов для інженерно-технічних та природничих спеціальностей, Дніпровський Національний університет імені Олеся Гончара, проспект Гагаріна, 72, Дніпро, 49000, Україна (znanetska@i.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6075-6537>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/D-4023-2016>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2313-2094.6/38.121463>

Бібліографічний опис статті: Цветаєва, О., Знанецька, О. (2018). Фонетичні складності англійської мови у студентів немовних спеціальностей. *Людинознавчі студії: зб. наук. праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Педагогіка», 6/38, 340–351. doi: 10.24919/2313-2094.6/38.121463.*

Історія статті

Одержано: 9 жовтня 2017

Подано до редакції: 15 лютого 2018

Прорецензовано: 7 грудня 2017

Доступ он-лайн: 5 квітня 2018

ФОНЕТИЧНІ СКЛАДНОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація. У статті проаналізовані деякі проблеми формування мовних фонетичних навичок українських студентів немовних спеціальностей. Висвітлено проблеми організації продуктивної взаємодії викладача зі студентами при вивченні англійської мови в студентській аудиторії. Основна увага акцентується на зростанні ролі самостійної роботи студентів у закладах вищої освіти, на питаннях організації самостійної діяльності студента в умовах сучасного розвитку вищої школи, представлені найбільш актуальні аспекти цього виду навчальної активності, такі як: цілі, завдання, ефективність, контроль. Надано теоретичне обґрунтування інформаційно-технологічної підтримки організації самостій

ної роботи студентів при навчанні іноземної мови. Запропоновані методичні рекомендації для викладачів щодо розробки навчальних матеріалів та індивідуальних освітніх модулів у рамках інформаційно-технологічної підтримки самостійної роботи студентів при навчанні іноземної мови.

Ключові слова: *англійська мова, фонетика, інтонація, висловлювання, навички, фонетичні навички, компетенція, фонетична компетенція, зміст фонетичної компетенції.*

Постановка проблеми. Навчання будь-якої іноземної мови, в тому числі англійській, повинно починатись з чіткої постановки питання про правильну вимову. Без правильно поставленої вимови прояв комунікативної функції мови є неможливим. Особливо важливим вважається початковий етап навчання, адже в цей період студентам притаманна імітація, що на підсвідомому рівні допомагає отримати необхідні навички артикуляції.

Під вимовою слова зазвичай розуміють особливості артикуляції звуків у кожній конкретній мові, а також інтонацію й ритм. Під правильною вимовою мається на увазі сукупність орфоепічних норм, властивих тому чи тому різновиду мови (Азимов & Щукин, 2009). Постановка вимови іноземної мови – складне завдання, що вимагає від учителя знання не тільки фонетичної системи мови, що викладається, а й рідної, адже їхнє зіставлення дає можливість прогнозувати типові помилки тих, хто вивчає іноземну мову, і більш ефективно долати складнощі, що виникають у процесі навчання. Через те, що на немовних факультетах ЗВО кількість годин, які виділяються на вивчення іноземної мови, є недостатньою для якісного оволодіння усіма компетенціями англійської мови (лексичною, граматичною, говорінням), постановка вимови часто відходить на другий план.

З метою оптимізації навчання нерідної мови на основі порівняльного аналізу рідної та досліджуваної мови виконано багато праць, що викликають чималий інтерес. У цьому напрямі найбільш відомими є імена таких дослідників, як: Г. Гамблі, Й. Врен, С. МакЛеод, С. Роулстоне (Hambly, Wren, McLeod, & Roulstone, 2013), Н. Картушіна, У. Фрауенфельдер, У. Голестані (Kartushina, Frauenfelder, & Golestani, 2016), К. Матток, Л. Полка, С. Рвахев, М. Крегм (Mattock, Polka, Rvachew, & Krehm, 2010).

Питання, що вивчалися цими дослідниками, не втратили актуальності донині й отримали подальший інтенсивний розвиток. За останні роки вченими накопичений багатий теоретичний і практичний матеріал з порівняльного аналізу різних аспектів української та англійської мов.

Так, Н. Бориско (2009) розглядає питання, що стосуються загальної характеристики іншомовної фонетичної компетенції, цілей її формування в учнів початкової, основної і старшої школи, досліджує етапи, вправи,

завдання і засоби формування фонетичної компетенції, а також контроль рівня її сформованості.

Формуванню фонетичної компетенції студентів під час навчання інтонаційного оформлення висловлювання мовними засобами англійської мови приділяє увагу Г. Удяк (2012), наполягаючи на важливості та необхідності забезпечення якісно нової організації навчання англійської фонетики з метою формування інтонаційних навичок у студентів-філологів.

І. Харкавців і Л. Петриця (2013) досліджують проблемні аспекти формування фонетичної компетенції майбутніх вчителів англійської мови та окреслюють причини зниження фонетичної компетенції на старших курсах ЗВО та визначають шляхи її удосконалення.

Метою статті – актуалізація важливості навчання фонетичних особливостей звукової системи української й англійської мов на підставі досвіду роботи авторів статті та певних теоретичних висновків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У багатьох країнах, а саме у Великобританії, США, Канаді, Австралії, Новій Зеландії, англійська мова є рідною, тому постає логічне питання: «Якій вимові треба вчити в українському навчальному закладі?». Учнів традиційно вчать так званої «стандартної» вимови, яка часто називається Standard Pronunciation, BBC English, Oxford English тощо.

Отже, вибираючи варіант вимови, необхідно враховувати мету навчання іноземної мови, потреби учнів та їхню особистісну і соціальну ідентичність. Якщо мета – входження в соціум певної країни (наприклад, участь у міжнародній програмі обміну студентів або участь у наукових дослідженнях на базі іноземних університетів), то вимова має бути максимально наближеною до стандартів носія мови, і слід вибрати модель Regional RP (Received Pronunciation). Якщо мета – підвищення соціального статусу, то потрібно вчитися Advanced RP. Якщо іноземна мова буде використовуватися як *lingua franca* (мова-посередник) для міжнародного спілкування, найчастіше з не носіями мови, то досить вимовляти так, щоб бути без труднощів зрозумілим для навколишніх. В Україні, як і в багатьох країнах Європи, у ЗВО і школах вчать моделі Received Pronunciation. Це пов'язано з тим, що вона найбільш частотна, її легше зрозуміти при міжкультурному спілкуванні. Також більшість підручників з англійської мови видаються в Лондоні, Оксфорді чи Кембриджі видавництвами National Geographic, MM Publications, Cambridge, Collins, Delta Publishing та ін., де здебільшого записують аудіювання носіями RP. Однак інколи для ознайомлення пропонуються аудіоносії з різними акцентами, передовсім американським, італійським, арабським тощо.

Артикуляційна база окремої мови складається у результаті історичної еволюції мовного апарату і, як особливий уклад органів вимови, не є вродженою властивістю людей даної раси або національності, про що

свідчать численні спостереження. Наприклад, вільне, безакцентне володіння білінгвами і мультилінгвами артикуляційними базами двох і більше мов використовується у лінгвістиці як один з доказів не біологічної, а соціальної природи артикуляційної бази, яка є наслідком мовної традиції, наслідком передачі мови з покоління до покоління (Зиндер, 1979).

Вивчення тотожних за типом утворення звуків української й англійської мов показало, що аналогічні за акустичними характеристиками звуки в цих мовах артикулюються по-різному, хоча в будові та фізіології вимовних органів у представників різних рас або національностей немає принципової різниці. У своїй роботі Потапова (1997) зазначає, що апарат мовопроводження у людей, які розмовляють різними мовами, з анатомічної точки зору принципово однаковий. Це призводить до того, що в звукових системах різних мов можна спостерігати наявність загальних звукових типів (фонем) (наприклад, у всіх мовах світу є різні види білабіальних приголосних, таких, як [м], [б], [п]). Однак з цього ще не випливає, що всі звуки в усіх мовах вимовляються однаково. Тут мають значення способи виробництва звуків мови, щодо чого автор висловлює такі припущення:

а) кожна мова обходиться обмеженим набором дій органів мовопроводження – артикуляторних жестів;

б) кожен артикуляторний жест співвідноситься з деяким станом мовного апарату;

в) сукупність артикуляторних жестів, пов'язаних з роботою різних органів мовного тракту, веде до утворення того чи того звуку мови.

Завдяки тому, що українська вимова багато в чому схожа з російською, погодимось з твердженнями лінгвіста О. Реформатського, що для успішного оволодіння іноземною мовою учням необхідно опанувати незвичну артикуляцію окремих звуків (наприклад, російській людині навчитися вимовляти англійські міжзубні приголосні або арабські надгортанникові, кавказькі смично-гортанні або французькі і польські носові голосні), тобто всі ті звуки, які повністю відсутні в російській фонетичній системі), а також навчитися вимовляти в тих чи інших позиціях незвичні поєднання і звукові послідовності. Спілкуючись чужою мовою без належної підготовки, людина мимоволі вносить звичні фонетичні норми своєї мови, що і утворює акцент (Реформатский, 2007).

У сучасній лінгводидактиці прийнято, що до складу голосних фонем англійської мови входять 24 звуки, 6 з яких є проривними гучними (вибуховими): 2 африкати, 3 смичні (носові) сонати, 9 щілинні шумні (фрикативні), 4 щілинні сонати.

Звукова система української мови нараховує 38 звуків: 6 голосних і 32 приголосні. За місцем творення (береться до уваги рух язика в горизонтальній площині ротової порожнини) виділяються голосні звуки

переднього ряду ([ɛ], [и], [i]) та заднього ([a], [o], [y]). Залежно від ступеня підняття язика, тобто від його руху у вертикальній площині, розрізняють голосні звуки низького ([a]), середнього ([ɛ], [o]), високо-середнього ([и]) і високого ([i], [y]) ступенів підняття. За участю губ голосні поділяються на неогублені (нелабіалізовані) й огублені (лабіалізовані). До огублених належать [o], [y], решта голосних звуків – неогублені.

Отже, проаналізувавши фонемічні ряди обох мов, можливо класифікувати звуки за трьома групами:

1) звуки, акустично й артикуляційно подібні до звуків рідної мови ([m], [f], [g], [p], [z], [s]);

2) звуки, які тільки здаються однаковими (у порівнянні зі звуками рідної мови), але насправді істотно відрізняються ([t], [n], [d], [p], [k]);

3) звуки, які не мають артикуляторних і акустичних аналогів у рідній мові ([h], [ŋ], [r], [θ], [ð], довгі голосні звуки).

З метою виявлення рівня сформованості вимовних умінь і навичок у першому семестрі 2017 року у студентів 1 курсу геолого-географічного факультету був проведений вхідний контроль знань з англійської мови. Їм пропонувалося прочитати вголос слова, звертаючи увагу на інтонацію й артикуляцію. На основі даних вхідного контролю було виявлено, що 100 % студентів допускають помилки у вимові.

Найбільш розповсюдженою помилкою була відсутність аспірації при вимові глухих проривних приголосних звуків [p], [t], [k]. Можливо, причиною тому є наявність неаспіраційних аналогічних звуків української мови.

На другому місці за частотою (у 80 % студентів) – оглушення дзвінкого звуку [g] і вимова замість нього глухого українського [r] замість рідковживаного [r].

Третє місце (60 – 70 %) посідають помилки у вимові альвеолярних або міжзубних приголосних.

Близько половини студентів, які мають загальний низький рівень знань з англійської мови, помилково вживають одну фонему замість іншої.

Основна мета навчання вимови та завдання викладача полягає у розвитку фонетичного слуху студентів, що навчаються, й автоматизації навичок слуху та вимови. Фонетичні навички відпрацьовуються і закріплюються у спеціальних вправах різного характеру. Постановка звуків відбувається шляхом їх повторення після вимови викладачем або вимови з опорою на текст. Вочевидь, що при роботі над фонетикою попередня підготовка полягає у порівняльному аналізі мовних систем мови, що вивчається, і рідної мови учнів. Викладач повинен не лише володіти теоретичним матеріалом, що є основою знань про вимову звуків, не лише знати, як утворюються звуки мови, на які групи і за якими ознаками

вони поділяються, але й мати чітке уявлення про фонетичну систему мови аудиторії, що навчається.

Після постановки кожного звуку необхідно провести спеціальні вправи, спочатку ізольовано, потім – у складах, далі – в словах, розташовуючи їх по позиціях звуку, що вивчається: на початку, в середині й у кінці слова. Під час опрацювання вимови звуків черговість приведених позицій визначається мірою труднощів їх вимови учнями, залежно від характеру міжмовних співвідношень. Психологічний компонент у змісті навчання фонетичної сторони мови включає:

- урахування інтересів і формування мотиву в учнів з оволодіння цією стороною мови;
- розвиток спеціальних здібностей (фонематичний й інтонаційний слух), тобто здатність людського розуму аналізувати й синтезувати мовні звуки на основі фонем мови і розрізняти різні види інтонаційних моделей;
- фонетичні навички двох видів;
- характер взаємодії фонетичних навичок з іншими, наприклад лексичними й граматичними.

Як відомо, при навчанні вимови виділяють постановку та корекцію. Однак, як зазначила О. Розова (2004), ані постановки, ані корекції у чистому вигляді не зустрічається, позаяк вони взаємопов'язані та використовуються на всіх етапах навчання. Найбільш доцільно на початковому етапі закладати основи промови, а далі – вдосконалювати їх.

На початковому етапі при знайомстві зі звуками студенти рухаються від відомих до менш знайомих і більш специфічних та проблемних звуків. Так, наприклад, спочатку пропонуються звуки, що є і в українській мові, і в англійській, або звуки, не характерні для української фонетики, але не викликають труднощів при їхньому утворенні, як, наприклад, [w].

На практиці при ознайомленні з новим звуком, студенти слухають, як звучить зразок і пояснення викладача, потім промовляють цей зразок вголос декілька разів, намагаючись запам'ятати положення органів артикуляційного апарату. Тобто, перш ніж почати свідомо артикулювати той чи той звук, студент повинен навчитися управляти своїми мовними органами, надавати їм різні необхідні положення, навчитися відчувати зміни в них. Таку послідовність логопедичних дій і прийомів підтверджує О. Розова (2004), зауважуючи, що як при постановці, так і при корекції вимови звуку починають працювати ізольовано і в окремих складах. Закріплення артикуляції відбувається у словах і фразах (саме у реченнях мова матеріалізується як засіб спілкування) від найбільш сприятливої, легкої позиції до найменш сприятливою, важкої.

Для оволодіння правильною вимовою англійської мови необхідна достатня кількість автентичного матеріалу для спостереження, аналізу та наслідування і, природно, багато мовних вправ. На сьогодні, українськими й англійськими науковцями вже розроблені дієві підручники для вдосконалення навичок англійської артикуляції, які містять аудіо-файли до кожного розділу та відповіді до вправ для можливості самостійного опрацювання матеріалу.

Як зазначають вітчизняні дослідники, «одним із чинників, що ускладнює підготовку та проведення практичних занять у немовних ЗВО, є різний і, як правило, низький рівень мовленнєвої підготовки» (Лаптінова, 2017, с. 80).

Посібник авторів І. Сусліної та Л. Мельник (2005) «Практичний курс фонетики англійської мови» становить нормативний курс фонетики англійської мови. Його мета – формування навичок правильної англійської вимови і професійної орієнтації студентів, озброєння їх уміннями та навичками використання отриманих знань та умінь у подальшій педагогічній діяльності.

Підручник автора Є. Мансі (2004) «English: Фонетика, граматика, тексти, діалоги, розмовні теми з англійської мови (частина I)» побудовано відповідно до вимог програми з її вивчення студентами немовних факультетів вищих навчальних закладів. Структура і зміст його покликані максимально забезпечити розвиток мовних навичок і мовної культури студентів на основі опанування й використання у мовній практиці різноманітного фонетичного, граматичного, лексичного матеріалу. Раціональній організації роботи сприятимуть вміщені у підручнику додатки, таблиці, коментарі, типові для сучасної англійської мови тексти, вправи і завдання для розвитку усного мовлення.

Навчальний посібник авторів Л. Гаращук та А. Левицького (2004) «Enjoy Practising Phonetics!» рекомендований під час вивчення курсу практичної фонетики англійської мови, а також для організації самостійної роботи студентів. Цій меті служать запропоновані тексти для виразного читання, діалоги та вірші.

Маючи такий потужний методичний арсенал, викладач вибирає найбільш прийнятну для нього і аудиторії методику пояснення та відпрацювання фонетичних складнощів. Пропонуємо зупинитися на практичних підходах до роботи над деякими найбільш важкими для українців звуками англійської мови. Для того, щоб зуміти пояснити учням артикуляцію кожного звуку англійської мови, викладач сам повинен дуже чітко їх собі уявляти. При поясненні вимовляння звуку спираються на відчутні моменти артикуляції (тобто на такі положення органів мови, які можна спостерігати, відчувати, контролювати). Пояснення зручніше проводити рідною мовою учнів, тобто українською. В окремих випадках

пояснення можна супроводжувати показом схем мовного апарату або макетів, що демонструють роботу органів артикуляції. Також використовуються прийоми прихованого управління артикуляцією: залучення звуків-помічників, вимова досліджуваного звуку в сприятливих фонетичних позиціях.

Висновки. Таким чином, під час навчання іноземної мови ми повинні всебічно враховувати можливості студентів та проблеми, пов'язані з їх знаннями та вміннями, що вже здобуті для запобігання неусвідомлюваного заучування і водночас намагатися, щоб операціональний бік навчання відпрацьовувався достатньо чітко, дозволяючи актуалізувати практичні аспекти володіння мовою та формувати переконаність студента у тому, що його навчання відбувається продуктивно.

Література

- Азимов, Э.Г., & Шукін, А.Н.** (2009). *Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам)*. Москва: ИКАР, 448 с.
- Бориско, Н.Ф.** (2009). Общевропейские компетенции владения иностранным языком: изучение, обучение, оценка. Анализ некоторых аспектов. *Іноземні мови*, 4, 10–16.
- Гарашук, Л.А., & Левицький, А.Е.** (2004). *Enjoy Practising Phonetics! Навчальний посібник з практичної фонетики для студентів факультету іноземних мов*. Вінниця: Фоліант, 256 с.
- Зиндер, Л.Р.** (1979). *Общая фонетика* (2-е изд.). Москва: Высшая школа, 312 с.
- Лаптінова, Ю.** (2017). Процес навчання англійської мови у групах з різним рівнем мовленнєвої підготовки. *Людинознавчі студії: зб. наук. праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Педагогіка», 5/37*, 79–88. doi: 10.24919/2313-2094.5/37.102613.
- Мансі, Є.О.** (2004). *English: Фонетика, граматики, тексти, діалоги, розмовні теми*. Київ: «Видавничий центр Академія», 368 с.
- Потапова, Р.К.** (1997). Артикуляторные характеристики сегментарных единиц звучащей речи. Л.В. Златоустова, Р.К. Потапова, В.В. Потапов, В.Н. Трунин-Донской (Ред.), *Общая и прикладная фонетика* (с. 8–53). Москва: Изд-во МГУ.
- Реформатский, А.А.** (2007). *Введение в языковедение: учебник для студентов филологических специальностей высших педагогических учебных заведений*. Москва: Аспект Пресс, 536 с.
- Розова, О.Г.** (2004). Фонетика русской речи. И.П. Лысакова (Ред.), *Русский язык как иностранный. Методика обучения* (с. 106–117). Москва: ВЛАДОС.
- Сусліна, І.В., & Мельник, Л.Т.** (2005). *Практичний курс фонетики англійської мови*. Хмельницький: Вид-во ХГПА, 322 с.
- Удяк, Г.І.** (2012). Формування фонетичної компетенції студентів при навчанні інтонаційного оформлення висловлювання мовними засобами англійської мови. *Молодь і ринок*, 12 (95), 70–75.

- Харкавців, І.Р., & Петриця, Л.І.** (2013). Проблемні аспекти формування фонетичної компетенції майбутніх вчителів англійської мови. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*, 37, 310–313.
- Hambly, H., Wren, Y., McLeod, S., & Roulstone, S.** (2013). The influence of bilingualism on speech production: A systematic review. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 48, 1–24. doi: 10.1111/j.1460-6984.2012.00178.x.
- Kartushina, N., Frauenfelder, U., & Golestani, N.** (2016). How and When Does the Second Language Influence the Production of Native Speech Sounds: A Literature Review. *Language Learning*, 66, 155–186. doi: 10.1111/lang.12187.
- Mattock, K., Polka, L., Rvachew, S., & Krehm, M.** (2010). The first steps in word learning are easier when the shoes fit: comparing monolingual and bilingual infants. *Developmental Science*, 13, 229–243. doi: 10.1111/j.1467-7687.2009.00891.x.

References

- Azimov, E.G., & Shchukin, A.N.** (2009). *Novyy slovar metodicheskikh terminov i ponyatiy (teoriya i praktika obucheniya yazykam) [New language of methodological terms and definitions (theory and practice of language teaching)]*. Moskva: Izd-vo «IKAR» [in Russian].
- Borisko, N.F.** (2009). Obshcheevropeyskie kompetentsii vladeniya inostrannym yazykom: izuchenie, obuchenie, otsenka. Analiz nekotorykh aspektov [General European competences of foreign language knowledge: studying, teaching, evaluating. Analysis of some aspects]. *Inozemni movy – Foreign Language*, 4, 10–16 [in Russian].
- Harashchuk, L.A., & Levytskyi, A.E.** (2004). *Enjoy Practising Phonetics: Navchalnyi posibnyk z praktychnoi fonetyky dlia studentiv fakultetu inozemnykh mov [Enjoy Practising Phonetics: Textbook on phonetics practice for students of foreign languages faculty]*. Vinnytsia: V-vo «FOLIANT» [in English].
- Zinder, L.P.** (1979). *Obshchaya fonetika [General phonetics]* (2nd ed.). Moskva: Izd-vo «Vysshaya shkola» [in Russian].
- Laptnova, Yu.** (2017). Protses navchannia anhliiskoi movy u hrupakh z riznym rivnem movlennievoi pidhotovky [English language teaching process in groups of students with different levels of speech background]. *Liudynoznavchi studii. Serii «Pedahohika» – Human Studies. Series of «Pedagogy»*, 5/37, 79–88. Drohobych. doi: 10.24919/2313-2094.5/37.102613 [in Ukrainian].
- Mansi, Ye.O.** (2004). *English: Fonetyka, hramatyka, teksty, dialohy, rozmovni temy [English: Phonetics, grammar, texts, dialogues, conversational topics]*. Kyiv: V-vo «Vydavnychiy tsentr Akademiia» [in Ukrainian].
- Potapova, R.K.** (1997). Artikulyarnye kharakteristiki segmentarnykh edynits zvu-chashchey rechi [Articulatory characteristics of sounding speech segmentary units]. In L.V. Zlatoustova, R.K. Potapova, V.V. Potapov, V.N. Trunin-Donskoi (Eds.), *Obshchaya i prikladnaya fonetika – General and applied phonetics* (pp. 8–53). Moskva: Izd-vo MGU [in Russian].
- Reformatskiy, A.A.** (2007). *Vvedenie v yazykovedenie: uchebnik dlya studentov filo-logicheskikh spetsialnostey vysshikh pedagogicheskikh uchebnykh zavedeniy*

- [Introduction to linguistics: textbook for philological specialties students of higher educational establishments]. Moskva: ASPEKT PRESS [in Russian].
- Rozova, O.G.** (2004). Fonetika russkoy rechi [Russian language phonetics]. In I.P. Lysakova (Ed.), *Russkiy yazyk kak inostranny. Metodika obucheniya – The Russian language as a foreign one. Teaching methodology* (pp. 106–117). Moskva: Izd-vo «VLADOS» [in Russian].
- Suslina, I.V., & Melnyk, L.T.** (2005). *Praktychnyi kurs fonetyky anhliiskoi movy [Practical course of English phonetics]*. Khmelnytskyi: V-vo KhHPA [in Ukrainian].
- Udiak, H.I.** (2012). Formuvannya fonetychnoi kompetentsii studentiv pry navchanni intonatsiinoho oformlennia vyslovliuvannya movnymy zasobamy anhliiskoi movy [Phonetics competence formation while utterance formulation teaching with the help of English language facilities]. *Molod i rynek – Youth and market*, 12 (95), 70–75 [in Ukrainian].
- Kharkavtsiv, I.R., & Petrytsia, L.I.** (2013). Problemni aspekty formuvannya fonetychnoi kompetentsii maibutnikh vchyteliv anhliiskoi movy [Problematic aspects of future English language teachers' phonetics competence formation]. *Naukovi zapysky. Serii «Filolohichna» – Scientific notes. Series «Philological»*, 37, 310–313 [in Ukrainian].
- Hambly, H., Wren, Y., McLeod, S., & Roulstone, S.** (2013). The influence of bilingualism on speech production: A systematic review. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 48, 1–24. doi: 10.1111/j.1460-6984.2012.00178.x [in English].
- Kartushina, N., Frauenfelder, U., & Golestani, N.** (2016). How and When Does the Second Language Influence the Production of Native Speech Sounds: A Literature Review. *Language Learning*, 66, 155–186. doi: 10.1111/lang.12187 [in English].
- Mattock, K., Polka, L., Rvachew, S., & Krehm, M.** (2010). The first steps in word learning are easier when the shoes fit: comparing monolingual and bilingual infants. *Developmental Science*, 13, 229–243. doi: 10.1111/j.1467-7687.2009.00891.x [in English].

TSVIETAIEVA Olena – PhD of Social Communication Studies, associate professor of Foreign Languages for Engineering, Technical and Natural Specialities Department, Dnipro Oles Honchar National University, Prospekt Haharina, 72, Dnipro, 49000, Ukraine (lenatsv@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8072-6578>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/D-2692-2016>

ZNANETSKA Olena – PhD of Psychological Sciences, associate professor of Foreign Languages for Engineering, Technical and Natural Specialities Department, Dnipro Oles Honchar National University, Prospekt Haharina, 72, Dnipro, 49000, Ukraine (znanetska@i.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6075-6537>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/D-4023-2016>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2313-2094.6/38.121463>

To cite this article: Tsvietaieva, O., Znanetska, O. (2018). Fonetychni skladnosti anhliiskoi movy u studentiv nemovnykh spetsialnostei [Phonetic difficulties of the English language for students of non-linguistic specialties]. *Liudynoznavchi studii. Seriiia «Pedahohika» – Human Studies. Series of «Pedagogy»*, 6/38, 340–351. doi: 10.24919/2313-2094.6/38.121463 [in Ukrainian].

Article history

Received: 9 October 2017

Accepted: 15 February 2018

Received in revised form: 7 December 2017

Available online: 5 April 2018

PHONETIC DIFFICULTIES OF THE ENGLISH LANGUAGE FOR STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALTIES

Abstract. When learning a foreign language, including English, the issue of correct pronunciation should have a clear statement from the start. Without the correct pronunciation, the manifestation of the language communicative function is impossible. The initial stage of training is especially important, because at this period students often imitate sounds, which, at the subconscious level, helps them to get the necessary skills of articulation.

The purpose of the article is to stress the importance of studying the phonetic features of the Ukrainian and English languages sound systems based on the experience of the authors of this article and certain theoretical conclusions.

Teaching foreign language pronunciation is a difficult task in itself that does not only require good knowledge of the phonetic system of the language taught but also of the mother tongue, since their comparison allows to predict the typical mistakes of those who study a foreign language and to overcome possible difficulties encountered in the learning process more effectively.

When choosing the pronunciation option, it is necessary to take into account the purpose of foreign language teaching, the students' needs and their personal and social identity.

Due to the fact that the number of hours allocated to studying a foreign language at non-linguistic faculties of higher educational establishments in Ukraine is not sufficient for the qualitative mastering of all the competences of the English language (lexical, grammatical etc.), the issue of pronunciation is often receded into the background. Much work of considerable interest has been completed aimed to optimize the foreign language teaching process on the basis of the comparative analysis of the native and learned languages.

In order to determine the level of pronunciation skills of the first-year students of Geology and Geography Faculty, the English language phonetics level test was held in the first semester of 2017. The students were asked to read certain words aloud, paying attention to intonation and articulation. The test results showed that 100 % of the students made pronunciation mistakes.

Therefore, when learning a foreign language, we should comprehensively take into account students' opportunities and the problems connected with their acquired knowledge and skills to prevent unconscious learning, and at the same time, trying to ensure that the operational side of the language learning is worked out quite clearly, which can allow the practical aspects of language proficiency to be actualized. Thus, both the students and the teachers will feel more confident when the process of training is productive.

Keywords: English, phonetics, intonation, speeches, skills, phonetic skills, competence, phonetic competence, content of phonetic competence.

Declaration of Conflicting Interests. The author declared no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Acknowledgments. Sincere thanks to pedagogical staff at Dnipro Oles Honchar National University, in particular Prof. Mykola Viktorovych.

Funding. The author(s) disclosed receipt of the following financial support for the research, authorship, and/or publication of this article: Funding from Dnipro Oles Honchar National University permitted this research completion.